

ΤΑ ΓΑΝΟΧΩΡΑ

Ἐν τῶν περισπωθέντων μέχρι τῶν ἡμερῶν μας ἀξιολόγων μοναστηρίων εἶναι καὶ τὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Ἀγριδιανοῦ, κείμενον μεταξὺ Χώρας καὶ Κερασίας, διὰ τὸ ὁποῖον ὁ πατριάρχης Κύριλλος ὁ Λούκαρις ἐξαπέλυσε κατὰ τὸ 1622 σιγίλλιον ἰδρυτικόν, δι' οὗ κατωχυροῦντο τὰ δικαιώματά του ὡς σταυροπηγικοῦ.

Τὸ σιγίλλιον τοῦτο εἶναι ἀνέκδοτον, μᾶς παρεχωρήθη δὲ ὑπὸ τοῦ εὐγενεστάτου καὶ ἀκαμάτου ἐρευνήτου τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ἱστορίας κ. Μ. Ι. Γεδεών.

† Κύριλλος ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμένης πατριάρχης.

Ὁ ἀληθινὸς Σωτὴρ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἐλθὼν ἐπὶ τῆς γῆς δι' ἄκραν φιλανθρωπίαν, πρὸς τοὺς λοιποὺς, οἷς προσέταξεν, ἡσυχίαν καὶ ἡρεμίαν ἐδίδαξεν ἐπὶ τὸ ὅρος ἀναχωρῶν καὶ ἐν ὅροις τὰ θεϊκότατα τῶν θαυμάτων ἐκτελεῖν καὶ πλήθιν τρέφων ἐπ' ἐρημίαις, καὶ θεανθρωπικῶς ἐπὶ τῆς γῆς διακρίβων μετὰ τῶν θείων καὶ ἱερῶν αὐτοῦ μαθητῶν κρινοδιακῶς. Ἐν ἐπέταξεν ἐντεταλμένος ὅπου εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι ἐν τῷ αὐτοῦ ὀνόματι ἐκεῖ ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐνοπάργειν. Ἐπεὶ οὖν τινες, τὸν κατὰ Θεὸν ἡσυχίον καὶ κοινοδιακόν ποθῆσαντες βίον, ἐν ὅροις καὶ σπηλαίοις θείους καὶ ἱεροὺς ναοὺς κατ' ἐκδομήσαν καὶ τὰ σωτήρια ἐξασκεῖν ἡρετίζαντο, κοσμοῦντες τοὺς θείους αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐλευθερίᾳ πατριαρχικῇ σταυροπηγιακῇ, ὅπου πάντες ἐλευθεροὶ ὄντες ἔργον ἐν ἔχουσιν, τὸ ἐξυμνεῖν Θεόν καὶ τὴν αὐτῶν ἐκτελεῖν ζῆτεῖν σωτηρίαν καὶ οὗ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι ὑπάρχουσιν, ἀλλὰ πληθύνοντες ἐν ἐρήμῳ χοροὶ ὁσίων ἀδελφῶν ἐγκαθιδρυνταὶ ἐν μονῇ βίῳ οἷς θέλοντες μιμεῖσθαι καὶ οἱ ὁσιώτατοι οὗτοι πατέρες, ὅτε ἐν ἱερομονάχοις κύρ' Ἀρσένιος, καὶ κύρ' Καλλίνικος ἱερομόναχος, καὶ Χρυσάνθος ἱερομόναχος καὶ οἱ ἐν μοναχοῖς Πορφύριος, Κοσμάς, Παγκράτιος, Μακάριος, Κύριλλος, καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ ἐθρόνους τόπον ἀφανστον καὶ ἡσυχίον καὶ ἀτάραχον, βούλονται ἐκ βάθρων κτίσαι νέον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ καλουμένου Ἀγριδιανοῦ, κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Γάνου καὶ Χώρας, καὶ πῆξαι ἱερὸν σταυρὸν μετὰ τῆς συνήθους κανονικῆς εὐχῆς, καὶ ποιῆσαι μοναστήριον, εἰς τὸ ὑμνεῖν τὸν Θεόν οἱ ἐν αὐτῷ ἀκούμενοι πατέρες, καὶ ἐζητήσαν δι' ἡμετέρου γράμματος πατριαρχικοῦ σιγίλλιδος ὡς ἂν τὸ μοναστήριον αὐτὸ εἴη καὶ ὀνομάζεται σταυροπηγιακὸν μοναστήριον καὶ πατριαρχικόν, ὡς εἰς δόξαν Θεοῦ συνιστάμενον, καὶ πρὸς καθήγουμένων καὶ μοναχῶν διοικούμενον καὶ κυβερνώμενον, ὡς καὶ

τὰ λοιπὰ μοναστήρια πατριαρχικά καὶ σταυροπηγιακά, οἱ δὲ ἐν αὐτῷ πατέρες διάγωνιν ἀνενοχλήτως, ἀνεπηρέαστος καὶ παρ' οὐδενὸς ἐναντιούμενοι, τοῦτο χάριν καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν, τὴν θεοφιλή αὐτῶν αἰτησίαν καὶ θεαρεστον ἀξίωσιν ἀποδεξαμένη ὡς δικαίαν καὶ εὐλογον καὶ τῷ Θεῷ ὁλως οὐκ ἀπαρέσκουσιν, γράφει καὶ ἐν ἁγίῳ διορίζεται καὶ παρακελεύεται Πνεύματι, γνώμῃ κοινῇ συνοδικῇ τῶν μακαριωτάτων καὶ ἁγιωτάτων πατριαρχῶν, τοῦ τε Ἀντιοχείας κύρ' Κυρίλλου καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων κύρ' Θεοφάνους καὶ τῶν καθυρεθέντων τῆς θείας καὶ ἱερᾶς συνελεύσεως ἱερωτάτων μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ποθεινοτάτων ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα τὸ μὲν μοναστήριον αὐτὸ εἴη καὶ ὑπάρχῃ καὶ ὀνομάζεται πατριαρχικόν σταυροπηγίον, αὐτόνομον αὐτοῦθεσποτον, ἀδελφώτον, ἀκαταπάτητον, ἀκαταζήτητον, καὶ ὁλως ἀνεπηρέαστον καὶ ἀνενοχλήτον ἐκ παντὸς προσώπου, διοικούμενον τε καὶ διατεταγμένον παρὰ τῶν ἐνασκουμένων αὐτῷ ἱερομονάχων καὶ μοναχῶν, τῶν τε νῦν ὄντων καὶ τῶν ἐσομένων μετὰ ταῦτα διαδόχων αὐτῶν, μηδενὶ μηδὲν ὀφείλον τελεῖν καὶ ἐκδόναι, εἰ μὴ τῇ κατὰ τοῦ Χριστοῦ μακαρίᾳ Ἐκκλησίᾳ ἐτησίως, ὑποταγῇς ἐνεκα, καὶ ὡς κοινὰ τρία, οἱ δὲ ἐν αὐτῷ πατέρες διακίμαι κοινοδιακῶς καὶ φιλαδελφικῶς, ἔχοντες τὰ πάντα ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ καὶ πόματα, σκεπάσματα τε καὶ ὑποδήματα, καὶ γνώμην φιλάδελφον καὶ κατὰ Θεόν, ἐκτελοῦντες καὶ τὰς κοινοδικὰς ἀκολουθίας, καὶ μνημονεύειν ὀφείλοντες τοῦ πατριαρχικοῦ ὀνόματος, καὶ φροντίζοντες τῆς τοῦ πατριαρχικοῦ τοῦτου σταυροπηγίου συστάσεως καὶ διαμονῆς, καὶ πατέρας πρὸς ὑπουργίαν αὐτοῦ μετακαλεῖσθαι καὶ μεταπέμπεσθαι δεῖαν ἔχοντες. Ὁ δὲ ἡγουούμενος αὐτῶν ἐκ μέσῳ αὐτῶν γενέσθω ἐκλεγόμενος, μηδενὸς ἄλλου τινὸς ἔχοντος δεῖαν, ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ, ἢ καὶ τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως, τοῦ τε νῦν κύρ' Ἰγνατίου καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν τολμήσαντος ὅσποτε ἐπιτρεῖσθαι ἢ ἐνοχλήσαι αὐτὸ τὸ πατριαρχικόν σταυροπηγίον καὶ μοναστήριον, ἢ τὰ μετόχια αὐτοῦ καὶ κτήματα, ἢ τὰ ὅρια αὐτῶν καταπατήσαι ἢ παρασάλευσαι, ἢ δεῖαν ἔχοντος τοῦ κατὰ τόπον μητροπολίτου ἀνακρίβειν, ἢ ἀργεῖν καὶ ἀφορίζειν τοὺς ἐν αὐτῷ ἱερομονάχους καὶ μοναχοὺς, ἢ τι παρ' αὐτῶν ζητεῖν ὡς αὐτῷ ὀφειλόμενον, οὔτε ἐρευνᾶν τοῦ καθίσταν ἡγουούμενον ἐν αὐτῷ, ἢ τοὺς ὄντας ἐκβάλλειν καὶ ἐτέρους ἀντισταγαγεῖν, ἢ ὁλως ἐξετάζειν αὐτοὺς ὡς κριτοῦ τούτου, οὔτε ἐν τοῖς πνευματικοῖς, οὔτε ἐν τοῖς σωματικοῖς· εἰ γὰρ τι τούτων αὐτοῖς δεήσει, παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος μετὰ καὶ ἄλλων λήφονται καὶ οὐ παρ' ἄλλου τινός. Ἀλλὰ καὶ ὅτε χρεῖα χειροτονίας αὐτοῖς εἴσται, προσκαλεσάμενον τὸν κατὰ τόπον προστάτην ποιῆσαι τὴν χειροτονίαν, χωρὶς τῆς τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως· ἐκείνου δὲ μὴ βουλομένου, δεῖαν ἔχοντος μετακαλεῖν ἕτερον ἀρχιερέα εἰς τὸ ἐκτελεῖσαι τὴν

χειροτονίαν ἐκείνην. Πρὸς δὲ τούτοις μηδεὶς τολμήσῃ ἀποσπᾶσαι τι τῶν ἀφιερωμένων αὐτῇ πραγμάτων καὶ ζημίαν τινὰ προξενήσαι τῇ μονῇ ταύτῃ, ἐπεὶ τὰ ἀπαξ ἀφιερωθέντα αὐτῇ ἀνεκποίητά εἰσι καὶ ἀνασώσαστα, ὥς οἱ θεοὶ καὶ πατρικοὶ κανόνες διορίζονται καὶ ἀποφαίνονται. Ὡσαύτως καὶ οἱ ἐνασκούμενοι προσκαγαλιν ὀφείλουσιν ἐν τῇ μοναστηρίῳ πάνθ' ὅσα κέκτηνται, καὶ μὴ ἐν ἄλλοις τόποις κρύπτειν αὐτὰ εἰς οὐδὲν λογιζόμενοι τὸ τοῦ κοινοβίου ἔθος ἀλλὰ καταφρονούντας αὐτοῦ. Ἐτι μηδεὶς τολμήσῃ κακόν τι ἢ βλαβερὸν ἐνδείξασθαι κατὰ τῆς μονῆς ταύτης καὶ τῶν μετοχίων αὐτῆς καὶ τῶν συνόρων, ἐχθρὰ καὶ κακὰ φερόμενος. Ὁμοίως καὶ ὅστις τῶν ἐνασκουμένων πατέρων οὐ φρονιῖται τῆς διαμονῆς καὶ συνάσεως τοῦ αὐτοῦ πατριαρχικοῦ καὶ σταυροπηγιακοῦ μοναστηρίου, ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ μοναστηρίου αὐτοῦ ἀμελῶς διατάσσεται, περὶ δὲ τοῦ αὐτοῦ ἐπιμελεῖται ὡς φίλου καὶ φροντίζει, μοναχὸς ὢν ὁ τοιοῦτος ἡ ἱερομόναχος ταῖς ἀρχαῖς ὑπόδικος ἔστω ταῖς παρὰ τῶν πατέρων. Ὁ δ' ἂν τῶν πάντων τολμήσῃ ἐναντιοθῆναι τοῦ πατριαρχικοῦ τούτου σιγγιλιώδους γράμματος, ἢ βουλήθεῖν ἄλλως ποιῆσαι, ἢ κατὰ τι διασείσαι ἢ καταπατήσαι ἢ ἐπηρεᾶσαι τὸ αὐτὸ θεῖον πατριαρχικὸν σταυροπηγίον καὶ τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ εἰς δουλείαν καταγαγεῖν, ἀρχιερεὺς ὢν ἢ ἱερεὺς ἢ καὶ ἱερομόναχος, ἀργοὶ μενέτωσαν, ὁ μὲν τῆς ἀφιερωσύννης αὐτοῦ, οἱ δὲ τῆς ἱερωσύννης· καταφρονούντες δὲ καὶ ἀφωρισμένοι ἀπὸ Θεοῦ, ὥς ἄντιοι καθ'αίρεσιν· μοναχὸς δὲ ἢ λαϊκὸς ἀφωρισμένος ἔστω ἀπὸ Θεοῦ παντοκράτορος, καὶ κατηρημένος, καὶ ἀσυγχώρητος, καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ αἰωνίως, καὶ τυμπανιστῶν ἐχέτω δὲ καὶ τὰς ἀράς τῶν τριακοσίων βῆκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ αἱ τῶν λοιπῶν ἱερῶν Συνόδων, καὶ ἔξω τῆς Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῆς συνάναστροφῆς καὶ ὁμηγύρεως τῶν χριστιανῶν, ὥς ἀθετήτης καὶ παραβάτης τῆς ἡμετέρας προσταξέως τῆς συνοδικῆς. Ὅθεν εἰς μόνιμον καὶ διηνεκῇ τὴν ἀσφάλειαν ἔσται καὶ τὸ παρὸν τῆς ἡμῶν μεριότητος πατριαρχικὸν συνοδικὸν ἐπικυρωτικὸν σιγγιλιώδες γράμμα καὶ ἐπεδόθη τοῖς διαλεφθεῖσιν ἀνωτέρω πατέρεσιν τῇ τε ἐν ἱερομοναχίᾳ κὺρ Ἀρσενίῳ καὶ κὺρ Καλλινίκῳ καὶ τοῖς ἐν μοναχοῖς τῷ τε κὺρ Πορφυρίῳ, Κοσμά, Παγκρατίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς, καὶ δι' αὐτῶν τῷ αὐτῷ θεῷ πατριαρχικῷ καὶ σταυροπηγιακῷ μοναστηρίῳ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Ἀγριδιανοῦ.

Ἐν ἔτει ᾿ρλ' μηνὶ μαρτίῳ, ἰνδικτιῶνος Ε'

Ἀκολουθοῦν αἱ ὑπογραφαὶ τοῦ Οἰκουμένου πατριάρχου, τοῦ πατριάρχου τῆς μεγάλης θεουπόλεως Ἀντιοχείας, τοῦ πατριάρχου τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πολλῶν ἀρχιερέων καὶ κληρικῶν ἐν αἷς καὶ ἡ τοῦ

Ἡρακλείας Νεοφύτου, ἀλλὰ καὶ ἡ τοῦ Ραιδεστοῦ ἐπισκόπου (:) Μελχισεδέκ.

Παρ' ὅλας ὁμως τὰς ἀπειλουμένας ἀράς καὶ παρὰ τὰς ὑπογραφὰς τριῶν πατριαρχῶν, τὸ σιγγιλιὸν αὐτὸ ἠκυρώθη μετὰ 170 ἔτη, ἦτοι τὸ 1792, ὡς γράφει ἐν τῇ «Μνήμῃ Γανοχώρων» (σ. 49) ὁ κ. Μ. Γεδεών, κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ μητροπολίτου Γάνου καὶ Χώρας Κυρίλλου καὶ ἐπὶ πατριαρχείας Νεοφύτου, ὅστις ἐν ἐτέρῳ σιγγιλιῷ διέταττεν δι τὸ προηγούμενον (τὸ δημοσιεύμενον) «ὡς κατὰ βίαν καὶ πέραν τοῦ δέοντος γενόμενον ὑπάρχη ἄκυρον καὶ ἀνίσχυρον». Τοιοῦτοτρόπως ἀπώλεσε τὸ μοναστήριον τὴν σταυροπηγιακὴν του ἐλευθερίαν, καὶ ὡς ἐνοριακὸν τοιοῦτον ὑπῆχθη εἰς τὴν μητρόπολιν Γάνου καὶ Χώρας.

(Ἔπεται συνέχεια)

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΕΚ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ

Εἰς τὴν νεκρολογίαν τοῦ ἱατροῦ Δημητρίου Αναγνώστου, ὅστις ἦτο συμμαθητὴς καὶ φίλος μου προσθετέον καὶ τὰδε. Εἰς τὰ Ζαρίφεια ἦλθεν ἐκ τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς καὶ ἐφοίτησεν ἐπὶ δύο ἔτη ἔχων γυμνασιάρχην καὶ καθηγητὴν τοὺς διακεκριμένους φιλόλογους, οὓς εἶχον καὶ ἐγὼ τὸν Γ. Κωνσταντινίδην Μακεδόνα καὶ τὸν Πέτρον Παπαγεωργίου. Ἐφοίτησε κατὰ τὰ σχολικὰ ἔτη 1884—85 καὶ 1885—86, ὁπότε τὰ Ζαρίφεια ἀνεγνωρίσθησαν ὡς ἰσοβάθμια τοῖς ἐν Ἑλλάδι γυμνασίοις. Διεκρίνετο διὰ τὴν ἀπέραντον μνήμην τοῦ μόνου αὐτοῦ τῶν συνταξιωτῶν τοῦ ἀπομνημονεύων πάντα τὰ ἀρχαῖα κείμενα. Ἐγὼ ἀπεφοίτησα ἐν ἔτος κατόπιν. Ἀμέσως δὲ προσελήφθη ὡς Ἑλληνοδιδάσκαλος μὲ 50 λίρ. τοῦρ. ἑτησίως εἰς τὴν ἐν Στενιμάχῳ Ἑλλ. κεντρικὴν σχολὴν ὑπὸ τὸν σχολάρχην Ἀργ. Δημητριάδην Στενιμαχίτην. Ἐδίδασκεν ἐκεῖ δύο ἢ τρία ἔτη. Ἐκτοτε ἔχασα τὰ ἔχνη του καὶ ἐκ τῆς «Συζητήσεως» νῦν ἔμαθον τὸν θάνατον τοῦ καλοῦ ἐκείνου ἀνθρώπου. Ἦτο συνταξιότης τοῦ Κ. Ζάμπια.

Φιλιππούπολις Μυετίλος Ἀποστολίδης
καθηγητῆς